

Επίκαιρα

Θέματα Συνταγματικού Δικαίου

Υπεύθυνος ύλης: Ξενοφών Κοντιάδης

Ιανουάριος 2012, Τεύχος 10

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Η Ευρώπη ως Πολιτικός 'Μεσσιανισμός'», Joseph H.H. Weiler
- «Μεταναστατευτικό: Δεξιά στροφή», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ατόπημα η προφυλάκιση Εφραίμ», Σταύρος Τσακουράκης
- «Οι εγγυητές των δικαιωμάτων», Χαράλαμπος Ανθόπουλος

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- Μελέτη για την ισότητα ενώπιον του νόμου και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη των Ατόμων με Αναπηρία. Δεκέμβριος 2011-Ιούνιος 2012

Βιβλίο του μήνα

Πέτρος Ι. Παραράς, Συνταγματικός Πολιτισμός και Δικαιώματα του Ανθρώπου, 234 σελ., σειρά "Βιβλιοθήκη του Πολίτη", εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα 2011.

Η Ευρώπη ως Πολιτικός «Μεσσιανισμός»

Joseph H.H. Weiler, Καθηγητής στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου της Νέας Υόρκης

Για την ανάλυση της νομιμοποίησης (και της κινητήριας δύναμης) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ειδικά υπό το πρίσμα του επίμονου δημοκρατικού της ελλείμματος, οι πολιτικές και κοινωνικές επιστήμες επί μακρόν χρησιμοποιούν τη διάκριση μεταξύ διαδικαστικής νομιμοποίησης και νομιμοποίησης αποτελεσμάτων (γνωστής επίσης και ως διάκρισης εισροών/εκροών, διαδικασίας/αποτελέσματος κ.λπ.). Η νομιμοποίηση της Ένωσης γενικότερα και της Επιτροπής πιο ειδικά, ακόμα και αν εμφανίζεται ανεπαρκής υπό το πρίσμα της κρατικογενούς έννοιας της δημοκρατίας, υποστηρίζεται πως θεμελιώνεται στα αποτελέσματα που επιτυγχάνονται στο οικονομικό, κοινωνικό και τελικά στο πολιτικό επίπεδο. Η ιδέα αυτή παραπέμπει στις κλασικές θεωρίες του λειτουργισμού αλλά και του νεολειτουργισμού.

Δεν θέλω να διαφωνήσω με την υπονοούμενη κανονιστικότητα της άποψης αυτής – μιας σύγχρονης προσέγγισης της δημοκρατίας με τη λογική άρτου και θεάματος, η οποία τουλάχιστον σε κάποιο βαθμό θα μπορούσε να θεωρηθεί αρκετά ανησυχητική. Θα ήθελα να εκφράσω αντιρρήσεις επί της εμπειρικής της βάσεως. Δεν πιστεύω ότι η νομιμοποίηση αποτελεσμάτων αποτελεί την εξήγηση για το σύνολο και, ίσως για το μεγαλύτερο κομμάτι της κινητήριας δύναμης του ευρωπαϊκού ενωσιακού οικοδομήματος. Αντίθετα, θα έλεγα ότι σε θεωρητικό επίπεδο υπάρχει μια τρίτη μορφή νομιμοποίησης η οποία, κατά τη γνώμη μου, διαδραμάτιζε για πολύ καιρό εξαιρετικά σημαντικό ρόλο από αυτόν που της αποδίδεται. Πιστεύω, μάλιστα, πως υπήρξε καθοριστική για τη νομιμοποίηση της Ευρώπης και για τη θετική ανταπόκριση που είχε τόσο από την πολιτική τάξη όσο και από τους πολίτες. Θα υποστηρίξω, επίσης, ότι αποτελεί σημείο-κλειδί για ένα βασικό συστατικό της ενωσιακής πολιτικής κουλτούρας. Αποτελεί μια μορφή νομιμοποίησης που θεμελιώνεται στον «πολιτικό μεσσιανισμό».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Η Ευρώπη ως Πολιτικός 'Μεσσιανισμός'», Joseph H.H. Weiler
- «Μεταναστατευτικό: Δεξιά στροφή», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ατόπημα η προφυλάκιση Εφραίμ», Σταύρος Τσακουράκης
- «Οι εγγυητές των δικαιωμάτων», Χαράλαμπος Ανθόπουλος

Στον πολιτικό μεσσιανισμό η κινητήρια δύναμη και η δικαιολογητική βάση για δράση δεν πηγάζει από τη διαδικασία, όπως στην κλασική θεώρηση της δημοκρατίας, ή από τα αποτελέσματα και την επιτυχία, αλλά από το επιδιωκόμενο ιδανικό, τη Γη της Επαγγελίας που βρίσκεται στο τέλος της διαδρομής. Στα μεσσιανικά οράματα ο σκοπός πάντα βρίσκεται υπεράνω των μέσων. Ο Mark Mazower, στην εξαιρετική, πρωτότυπη ιστορία και ιστοριογραφία του Ευρωπαϊκού 20ού αιώνα, καταδεικνύει με οξυδέρκεια πως η Ευρώπη των μοναρχών και των αυτοκρατόρων που εισήλθε στον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο βασιζόνταν συχνά σε μια πολιτικά μεσσιανική αφήγηση σε πολλά κράτη (στη Γερμανία, την Ιταλία και την Ρωσία, αλλά ακόμη και στη Βρετανία και τη Γαλλία). Μετά τον πόλεμο ταλαντεύθηκε προς την κατεύθυνση νεότευκτων δημοκρατικών τάξεων, και άρα προς τη διαδικαστική νομιμοποίηση, για να κινηθεί πάλι προς νέες μορφές πολιτικού μεσσιανισμού στο πλαίσιο του φασισμού και του κομμουνισμού. Η κλασική ανάγνωση της ιστορίας θέλει την Ευρώπη μετά από τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο να ταλαντεύεται εκ νέου, επιστρέφοντας στη δημοκρατία και τη διαδικαστική νομιμοποίηση. Σε αυτό το σημείο ακριβώς θέλω να εισάγω ένα ενδιαφέρον παράδοξο που συνήθως διαφεύγει. Από τη μια πλευρά, τα δυτικά κράτη, τα οποία επρόκειτο αργότερα να αποτελέσουν τα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατέστησαν πανηγυρικά δημοκρατικά, θεμελιώνοντας τον πατριωτισμό τους στις νέες συνταγματικές τους αξίες και εγκαταλείποντας, ή ακόμα και γελοιοποιώντας, τις αφηγήσεις δόξας, καθώς οι μεσσιανικές προσλήψεις του Κράτους απώλεσαν κάθε γοητεία. Πρώην αυτοκρατορίες, που στο παρελθόν είχαν θωρακιστεί με καταστολή και αίμα, εγκαταλείπονταν πια με ιδιαίτερο ζήλο.

Και όμως, το κοινό τους εγχείρημα, η Ευρωπαϊκή ενοποίηση, υπήρξε όπως το βλέπω εγώ ένα μεσσιανικό πολιτικό εγχείρημα *par excellence*, καθώς ο μεσσιανισμός κατέστη ένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της αρχικής, ανθεκτικής πολιτικής τους κουλτούρας. Κινητήρια δύναμη και πρωταρχικό νομιμοποιητικό θεμέλιο υπήρξε το προσφερόμενο όραμα, το όνειρο, η υπόσχεση για ένα καλύτερο μέλλον. Αυτό είναι το χαρακτηριστικό που εξηγεί όχι μόνο τη συνεχιζόμενη ισχύ της κινητήριας δύναμης (ιδιαίτερα όσον αφορά τις ελίτ και τους νέους), αλλά και τις θεμελιώδεις δομικές και θεσμικές επιλογές που έγιναν. Ταυτόχρονα προσφέρει μεγαλύτερο βάθος στις αναλύσεις της σημερινής κατάστασης της Ευρώπης.

(επιλογή-μετάφραση: Αλκμήνη Φωτιάδου)

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Η Ευρώπη ως Πολιτικός 'Μεσσιανισμός'», Joseph H.H. Weiler
- «Μεταναστατευτικό: Δεξιά στροφή», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ατόπημα η προφυλάκιση Εφραίμ», Σταύρος Τσακυράκης
- «Οι εγγυητές των δικαιωμάτων», Χαράλαμπος Ανθόπουλος

Μεταναστευτικό: Δεξιά στροφή

Ξενοφών Κοντιάδης, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου, Κοσμήτορας Σχολής Κοινωνικών Επιστημών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Επιστ. Δ/ντης Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου

Στις 2 Δεκεμβρίου δικάστηκε στην Ολομέλεια του Συμβουλίου της Επικρατείας η υπόθεση σχετικά με τη συνταγματικότητα του νόμου για την ιθαγένεια και την ψήφο των μεταναστών στις αυτοδιοικητικές εκλογές. Είχε προηγηθεί η απόφαση του Δ' Τμήματος του ανώτατου ακυρωτικού δικαστηρίου, που έκρινε τον νόμο αντισυνταγματικό με ένα σκεπτικό που σχεδόν ομόφωνα η επιστημονική κοινότητα των συνταματολόγων θεώρησε λανθασμένο και αστήρικτο. Αναμένοντας την απόφαση της Ολομέλειας, η οποία εκτιμάται ότι θα προκύψει με οριακή πλειοψηφία υπέρ της μίας ή της άλλης κατεύθυνσης, είναι κρίσιμο να επιχειρηθεί μια ευρύτερη αποτίμηση των πολιτικών παραμέτρων της σχετικής συζήτησης.

Από τον Μάρτιο του 2010 που υπερψηφίστηκε στη Βουλή ο επίμαχος νόμος μεσολάβησαν τόσα, ώστε είναι σαν να ζούμε πλέον σε μια άλλη χώρα. Πρώτα ήρθε το Μνημόνιο, μετά απογειώθηκε η οικονομική ύφεση και ξεκίνησε η κατάρρευση της κυβέρνησης Παπανδρέου. Καθώς η κοινωνία μαστίζονταν από την ανεργία και την ανασφάλεια, οι μετανάστες «τουλάχιστον όσοι προέρχονται από χώρες της Ανατολικής και Νοτιοανατολικής Ευρώπης» άρχισαν να αποχωρούν. Ταυτόχρονα τα δελτία των 8 εξαπέλυαν ατέλειωτες ώρες τρομοκρατικών ειδήσεων για συμμορίες μεταναστών που ληστεύουν, βιάζουν και σκοτώνουν. Τον Νοέμβριο σχηματίστηκε κυβέρνηση συνεργασίας με τη συμμετοχή των «εχθρών των μεταναστών», κάτι που πριν από λίγους μήνες θα θεωρούνταν ιδεολογικοπολιτικά βλάσφημο και αδιανόητο.

Δεν είναι τυχαίο ότι η πρώτη πολιτική προτεραιότητα που έθεσε ο ΛΑΟΣ, συμμετέχοντας στην κυβέρνηση Παπαδήμου, ήταν η κατάργηση του νέου νόμου για την ιθαγένεια. Πρόκειται για το πεδίο, όπου, περισσότερο από οποιοδήποτε άλλο, καταγράφεται το ιδεολογικό στίγμα της Ακροδεξιάς. Η διατύπωση της θέσης αυτής από ένα κόμμα που μετέχει σε κυβέρνηση η οποία διεκδικεί χαρακτηριστικά «εθνικής συνεργασίας» αποτελεί εντελώς διαφορετικής θεσμικής και πολιτικής ποιότητας, γεγονός από το να εκφράζεται από ένα ακροδεξιό κόμμα στο Κοινοβούλιο, όπως συνέβαινε μέχρι πριν από ενάμιση μήνα. Ωστόσο, ακόμη πιο αβυσσαλέα είναι η απόσταση που χωρίζει την έκφραση οποιασδήποτε κομματικής θέσης από μια δικαστική απόφαση, με την οποία το ανώτατο ακυρωτικό δικαστήριο θα κηρύσσει τον νόμο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Η Ευρώπη ως Πολιτικός 'Μεσσιανισμός'», Joseph H.H. Weiler
- «Μεταναστατευτικό: Δεξιά στροφή», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ατόπημα η προφυλάκιση Εφραίμ», Σταύρος Τσακουράκης
- «Οι εγγυητές των δικαιωμάτων», Χαράλαμπος Ανθόπουλος

αντισυνταγματικό. Στην πρώτη περίπτωση απλώς υποστηρίζεται μια ακροδεξιά πολιτική από ένα ακροδεξιό κόμμα. Στη δεύτερη περίπτωση τίθεται πρακτικά εκτός έννομης τάξης, κατ' επίκληση του Συντάγματος, η εκπεφρασμένη βούληση του Κοινοβουλίου.

Το πολιτικό σύστημα, η δικαστική εξουσία και η ελληνική κοινωνία έχουν πραγματοποιήσει τους τελευταίους μήνες μια επικίνδυνη ακροδεξιά στροφή. Μπορεί η Αριστερά να εμφανίζεται ενισχυμένη στις δημοσκοπήσεις, αγγίζοντας το πρωτοφανές 40%, όμως έχει απολέσει την ιδεολογική ηγεμονία, γεγονός με σοβαρές μακροπρόθεσμες επιπτώσεις. Για το γεγονός αυτό ευθύνεται σε σημαντικό βαθμό η κατακερματισμένη Αριστερά και η Κεντροαριστερά. Ωστόσο, εξίσου υπεύθυνη για το ότι η Ακροδεξιά αλώνει συστηματικά το ένα μετά το άλλο τα αξιακά θεμέλια του δημοκρατικού κράτους δικαίου είναι και η Νέα Δημοκρατία, που έχει εγκαταλείψει την πολιτική του μεσαίου χώρου.

πηγή: Εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ», 20/12/2011

Ατόπημα η προφυλάκιση Εφραίμ

Σταύρος Τσακουράκης, Αναπληρωτής Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στη Νομική Αθηνών

Η προφυλάκιση του κ. Εφραίμ αποτελεί άλλο ένα ατόπημα της ελληνικής δικαιοσύνης. Παραβιάζει τη θεμελιώδη αρχή του κράτους δικαίου που υπαγορεύει ότι κανείς δεν στερείται της ελευθερίας του παρά μόνο μετά από απόφαση νόμιμα συνιστάμενου δικαστηρίου. Η προσωρινή κράτηση αποτελεί παρέκκλιση από αυτή την βασική αρχή γιατί διατάσσεται χωρίς κάποιο δικαστήριο να έχει αποφανθεί για την ενοχή κάποιου προσώπου και γι' αυτό δικαιολογείται μόνον σε ακραίες περιπτώσεις, όταν ο κατηγορούμενος είναι ύποπτος φυγής ή είναι πολύ πιθανόν να διαπράξει νέα αδικήματα.

Ο νόμος που ρυθμίζει την προσωρινή κράτηση (άρθρο 282 ΚΠΔ) είναι λεπτομερής και απολύτως σύμφωνος με τον έκτακτο χαρακτήρα που έχει το μέτρο. Απαιτεί όχι απλώς ο κατηγορούμενος να είναι ύποπτος διαφυγής αλλά να έχει προχωρήσει και σε προπαρασκευαστικές ενέργειες φυγής. Όχι να είναι απλώς πιθανόν να διαπράξει νέα αδικήματα αλλά πολύ πιθανόν ότι θα τα διαπράξει. Ο κ. Εφραίμ ύποπτος διαφυγής δεν είναι, τα δε αδικήματα για τα οποία κατηγορείται προϋποθέτουν τη σύμπραξη κάποιων κρατικών οργάνων ή λειτουργών. Δεν είναι επομένως πολύ πιθανόν μετά από όλο τον σάλο που δημιουργήθηκε η διάπραξη νέων αδικημάτων. Με αυτά τα δεδομένα η προφυλάκισή του είναι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Η Ευρώπη ως Πολιτικός 'Μεσσιανισμός'», Joseph H.H. Weiler
- «Μεταναστατευτικό: Δεξιά στροφή», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ατόπημα η προφυλάκιση Εφραίμ», Σταύρος Τσακυράκης
- «Οι εγγυητές των δικαιωμάτων», Χαράλαμπος Ανθόπουλος

τελείως αυθαίρετη και δεν έχει κανένα έρεισμα στο νόμο.

Δεν είναι ο κ. Εφραίμ το μόνο θύμα της δικαστικής αυθαιρεσίας που στέλνει ανθρώπους στη φυλακή χωρίς δικαστική απόφαση περί της ενοχής τους, μόνο επειδή ο ανακριτής και ο εισαγγελέας τους θεωρούν ενόχους. Για δύο από αυτούς, για την κ. Α. Σωτηροπούλου και την κόρη κατηγορούμενου για το σκάνδαλο της Ζιμενς έχω δημόσια διαμαρτυρηθεί στο παρελθόν. Οι δικαστές μας, όμως, δεν φαίνεται να δίνουν σημασία. Εξακολουθούν να θεωρούν την προφυλάκιση ως μέσο εξουσίας που τους επιτρέπει να φυλακίζουν κάποιον κατηγορούμενο κατά το δοκούν και όχι κατά το νόμο. Η αγωνία των περισσότερων κατηγορουμένων στην Ελλάδα δεν είναι η δίκη (που κανείς δεν ξέρει πότε θα διεξαχθεί) αλλά η αποφυγή της προφυλάκισης. Σε αυτό το στάδιο παίζονται όλα τα παιχνίδια μεταξύ δικηγόρων, δικαστών και κατηγορουμένων ενώ κανονικά δεν υπάρχουν από το νόμο περιθώρια για συναλλαγές.

Κι όταν μιλώ για συναλλαγές εννοώ και τις διάφορες πιέσεις που ασκούνται από τη κοινή γνώμη. «Δεν θα πάει κανένας φυλακή για τα σκάνδαλα» φωνάζει ο κόσμος. Φυσικά και πρέπει να πάει αλλά αφού πρώτα διαπιστώσει την ενοχή του κάποιο δικαστήριο κι όχι επειδή το επιθυμεί κάθε δημόσιος κήνσορας τύπου Λαζόπουλου. Στις μέρες μας που η αγανάκτηση για την ατιμωρησία των επιφανών είναι δικαιολογημένη είναι κρίσιμο να καταλάβουμε ότι η απόδοση ευθυνών μόνο με διαδικασίες δικαιοσύνης αξίζει. Όλα τα άλλα προσβάλλουν το κράτος δικαίου και συμβάλλουν στη υποβάθμιση του πολιτισμού μας.

πηγή: www.protagon.gr, 26/12/2011

Οι εγγυητές των δικαιωμάτων

Χαράλαμπος Ανθόπουλος, Επίκουρος Καθηγητής στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

Είναι διάχυτη η αίσθηση ότι ο συνταγματισμός βρίσκεται σήμερα σε μια μεταβατική φάση. Κανείς όμως δεν μπορεί να διακινδυνεύσει την πρόγνωση ότι το μέλλον του θα είναι καλύτερο από το παρόν του και από το πρόσφατο παρελθόν του. Μια σημαντική εισφορά στην ελληνική και διεθνή συζήτηση γύρω από το παρόν και το μέλλον του συνταγματισμού, ειδικότερα δε του ευρωπαϊκού συνταγματισμού, αποτελεί το πρόσφατο βιβλίο του Επίτιμου Αντιπροέδρου του Συμβουλίου της Επικρατείας και Καθηγητή Δημοσίου Δικαίου, Π. Παραρά, με τίτλο «Συνταγματικός πολιτισμός και δικαιώματα του ανθρώπου» (εκδ. Αντ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Η Ευρώπη ως Πολιτικός 'Μεσσιανισμός'», Joseph H.H. Weiler
- «Μεταναστατευτικό: Δεξιά στροφή», Ξενοφών Κοντιάδης
- «Ατόπημα η προφυλάκιση Εφραίμ», Σταύρος Τσακυράκης
- «Οι εγγυητές των δικαιωμάτων», Χαράλαμπος Ανθόπουλος

Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή, 2011).

Κατά τον συγγραφέα, η πορεία του ευρωπαϊκού συνταγματισμού κατά το δεύτερο ήμισυ του εικοστού αιώνα χαρακτηρίζεται από μια σταθερή βελτιωτική τάση, που είχε ως αφετηρία τα δημοκρατικά και κοινωνικά Συντάγματα της πρώτης μεταπολεμικής περιόδου –η Ελλάδα εντάχθηκε στην πορεία αυτή με το Σύνταγμα του 1975– και στη συνέχεια εμπλουτίστηκε μέσα από την ώσμωση των εθνικών Συνταγμάτων με το κοινοτικό δίκαιο και την Ευρωπαϊκή Σύμβαση, λαμβάνοντας τα χαρακτηριστικά ενός πρωτόγνωρου σε παγκόσμια κλίμακα «πολυεπίπεδου συνταγματισμού». Είναι ιδιαίτερα οξυδερκής η παρατήρηση του συγγραφέα ότι ένα από τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα του ευρωπαϊκού πολυεπίπεδου συνταγματισμού είναι η προϊούσα «δικονομοποίηση» του δικαίου, δηλαδή η σύγκλιση μεταξύ ουσιαστικού και δικονομικού δικαίου.

Το να έχει κάποιος δικαιώματα, σημειώνει ο συγγραφέας, σημαίνει ότι έχει τα διαδικαστικά-δικονομικά μέσα ενώπιον των εθνικών ή των ευρωπαϊκών Δικαστηρίων για να τα κάνει σεβαστά. Στον τομέα αυτόν έχει συντελεσθεί πράγματι σημαντική πρόοδος στον ευρωπαϊκό χώρο. Θα μπορούσαμε μάλιστα να προσθέσουμε ότι κατά την περίοδο που διανύουμε το δικαίωμα δικαστικής προστασίας αναδεικνύεται ίσως στο θεμελιωδέστερο συνταγματικό δικαίωμα, με την έννοια ότι αποτελεί το αποτελεσματικότερο μέσο προστασίας των άλλων συνταγματικών δικαιωμάτων. Είναι χαρακτηριστικό ότι τα τελευταία δύο χρόνια στην Ελλάδα καμιά λαϊκή κινητοποίηση δεν στάθηκε ικανή να εμποδίσει τη λήψη μέτρων που θίγουν τα θεμελιώδη κοινωνικά και εργασιακά δικαιώματα των πολιτών. Ωστόσο, αν κάποια από τα μέτρα αυτά κριθούν ως αντισυνταγματικά από τα Δικαστήρια, η Διοίκηση έχει υποχρέωση να συμμορφωθεί, όπως ορίζει και το άρθρο 95 § 5 του Συντάγματος. Νομίζουμε όμως ότι ο συγγραφέας δείχνει κάπως υπερβολική εμπιστοσύνη στον ρόλο των δύο ευρωπαϊκών Δικαστηρίων, του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ως εγγυητών των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Τουλάχιστον όσον αφορά τα κοινωνικά και τα εργασιακά δικαιώματα, το ΕΔΔΑ ελάχιστα πράγματα μπορεί να κάνει, αφού η Ευρωπαϊκή Σύμβαση είναι πολύ φτωχή στον τομέα αυτόν, ενώ το ΔΕΕ, ιδίως τα τελευταία χρόνια, υποτάσσει πλήρως τα δικαιώματα αυτά στις οικονομικές ελευθερίες του κοινοτικού δικαίου. Έτσι, στη σημερινή συγκυρία, που χαρακτηρίζεται από την αντιστροφή των προοδευτικών τάσεων στον χώρο του κοινωνικού και του εργατικού δικαίου, φαίνεται ότι το κοινωνικό Κράτος μπορούν να το προασπίσουν κυρίως τα εθνικά Δικαστήρια.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- Μελέτη για την ισότητα ενώπιον του νόμου και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη των Ατόμων με Αναπηρία. Δεκέμβριος 2011-Ιούνιος 2012

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- Μελέτη για την ισότητα ενώπιον του νόμου και την πρόσβαση στη δικαιοσύνη των Ατόμων με Αναπηρία. Δεκέμβριος 2011-Ιούνιος 2012

Το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου έχει αναλάβει το έργο «Μελέτη για το άρθρο 12 “Ισότητα ενώπιον του νόμου” το άρθρο 13 “Πρόσβαση στη δικαιοσύνη” και άλλες διατάξεις της Διεθνούς Σύμβασης για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία».

Αντικείμενό του αποτελεί η εκπόνηση μελέτης με στόχο: α) την επανεξέταση της υφιστάμενης νομοθεσίας, την καταγραφή του τρόπου εφαρμογής της και την εξάλειψη εκείνων των διατάξεων που δημιουργούν διακρίσεις σε βάρος των ατόμων με αναπηρία και, ειδικότερα, των ατόμων με ψυχική αναπηρία, β) την ανάπτυξη ενός συστήματος υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων και εγγραφής προσώπων που θα παρέχουν την υποστήριξη, γ) τη διερεύνηση εναλλακτικών τρόπων επικοινωνίας και ισότιμης αναγνώρισής τους σε σχέση με τις συμβατικές μορφές, δ) τη δημιουργία ενός συστήματος για την πρόληψη και την επίλυση των συγκρούσεων ανάμεσα σε αυτούς που παρέχουν υποστήριξη και στα άτομα με αναπηρία που λαμβάνουν την υποστήριξη, ε) τη διερεύνηση μέτρων/εγγυήσεων ώστε να μην υπάρξει κατάχρηση του δικαιώματος της ικανότητας για δικαιοπραξία, στ) την ενσωμάτωση καλών πρακτικών και νομοθετικών πρωτοβουλιών άλλων χωρών που σχετίζονται με το σύστημα υποστηριζόμενης λήψης αποφάσεων, καθώς και με ζ) την αποτύπωση των εμπλεκόμενων υπηρεσιών, των φορέων που θα ασκήσουν έλεγχο και του κόστους εφαρμογής των προτεινόμενων νομοθετικών προσαρμογών.

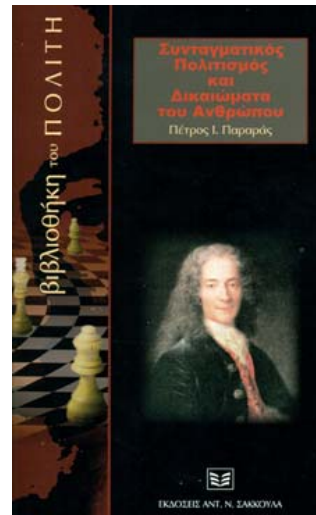
ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Βιβλίο του μήνα

Πέτρος Ι. Παραράς, Συνταγματικός Πολιτισμός και Δικαιώματα του Ανθρώπου, 234 σελ., σειρά “Βιβλιοθήκη του Πολίτη”, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα 2011.

Βιβλίο του μήνα

Πέτρος Ι. Παραράς, Συνταγματικός Πολιτισμός και Δικαιώματα του Ανθρώπου, 234 σελ., σειρά “Βιβλιοθήκη του Πολίτη”, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2011.

Εξαιρετικά ενδιαφέρουσα και εμπειριστατωμένη είναι η νέα μελέτη του Π.Ι. Παραρά, όπου υποστηρίζονται οι ακόλουθες θέσεις:

1. Κάθε κράτος λειτουργεί με τη δική του έννομη τάξη, έχει δηλαδή ένα νομικό πολιτισμό που είναι συνάρτηση ιστορικών και κοινωνικών παραγόντων, ηθών και παραδόσεων. Για τα κράτη της Δύσης, και ειδικότερα της Ευρώπης, ο ευρωπαϊκός νομικός πολιτισμός είναι άμεσα επηρεασμένος από τον ελληνορρωμαϊκό και ιουδαιοχριστιανικό πολιτισμό. Όμως, το επίπεδο του πολιτισμού αυτού εξαρτάται από το εύρος της συνταγματικής προστασίας των δικαιωμάτων του ανθρώπου (ΔτΑ) σε κάθε κράτος. Άρα προϋποτίθεται η ύπαρξη Συντάγματος που να κατοχυρώνει τα δικαιώματα αυτά, τα οποία ο νομοθέτης και η Κυβέρνηση οφείλουν να σέβονται.
2. Συνεπώς, ο νομικός πολιτισμός νοείται ως συνταγματικός και σε αυτόν εντάσσονται όχι μόνον οι εθνικοί κανόνες περί ΔτΑ, αλλά και όλοι οι άλλοι συναφείς κανόνες, περιφερειακοί και διεθνείς (ΕΣΔΑ, Σύμφωνα του ΟΗΕ του 1966), που υποχρεωτικώς εφαρμόζονται. Μέσα από τον έλεγχο της συνταγματικότητας και συμβατότητας επιτυγχάνεται η αναβάθμιση του νομικού πολιτισμού σε συνταγματικό πολιτισμό, ο οποίος και προσδιορίζει την ποιότητά του. Άρα, τα ΔτΑ είναι αυτά που καθορίζουν το επίπεδο του νομικού πολιτισμού κάθε χώρας.
3. Όμως, δεν ισχύουν και δεν εφαρμόζονται τα ίδια

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Βιβλίο του μήνα

Πέτρος Ι. Παραράς, Συνταγματικός Πολιτισμός και Δικαιώματα του Ανθρώπου, 234 σελ., σειρά “Βιβλιοθήκη του Πολίτη”, εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα 2011.

δικαιώματα σε όλα τα κράτη και τις κοινωνίες. Παρ’ όλες τις αντίθετες εξαγγελίες, τα ΔτΑ, όπως τα αντιλαμβάνεται η Ευρώπη/Δύση, στερούνται “οικουμενικότητας” – δηλαδή δεν ισχύουν παγκοσμίως –, κυρίως για δύο λόγους: αφενός διότι απηχούν δυτικό πνευματικό πολιτισμό και αφετέρου διότι πρέπει να γίνεται σεβαστή η διαφορετικότητα του άλλου. Δηλαδή, ανήκει μεν στη φύση των δικαιωμάτων, όπως εφαρμόζονται στη Δύση, να επιχειρείται να επεκταθούν σε ολόκληρο τον κόσμο, αλλά αυτό είναι ανέφικτο λόγω της “πολιτισμικής διαφορετικότητας” που πρέπει να γίνεται σεβαστή ενόψει και του διεθνούς δικαίου, η δε υποχρέωση αυτή επιβάλλεται από τα ίδια τα δικαιώματα δυτικού τύπου, τα οποία, άρα, δεν μπορούν και να επιβληθούν στις κοινωνίες αυτές έξωθεν.

4. Κατά τον Π.Ι. Παραρά, επειδή τα δικαιώματα απηχούν τον δυτικό πνευματικό πολιτισμό, οι αραβο-μουσουλμανικές κοινωνίες τα απορρίπτουν και συντάσσουν δικές τους Διακηρύξεις περί ΔτΑ, όπου όμως κυριαρχούν οι κανόνες του ισλαμικού νόμου (Σαρία). Είναι, λοιπόν, ανύπαρκτη η δήθεν οικουμενικότητα των ΔτΑ. Πρόσφατα, ωστόσο, εκπρόσωποι ορισμένης πολιτικής θεωρίας και διεθνούς πρακτικής προβάλλουν την οικουμενικότητα-παγκοσμιότητα των ΔτΑ δυτικού τύπου ως δικαιολογία για να επέμβουν στρατιωτικά σε χώρες ή περιοχές όπου δεν εφαρμόζονται αυτά, με σκοπό, δήθεν, να τις εκδημοκρατίσουν. Οι στόχοι όμως είναι τελείως διαφορετικοί. Πληθυσμοί και κοινωνίες εντός και εκτός Ευρώπης (Κόσσοβο, Ιράκ κλπ.) έχουν υποστεί μαζικές παραβιάσεις όλων των δικαιωμάτων τους.

5. Έτσι, τα παραπάνω κείμενα (ΕΣΔΑ κλπ.), όπως σταδιακά έχουν εμπλουτισθεί με την δημιουργική νομολογία κυρίως του Στρασβούργου – η λεγομένη “Ευρωπαϊκή Κοινότητα Δικαίου” –, προστατεύουν μεν επαρκώς τα ΔτΑ των επιμέρους ατόμων, όχι όμως και ολόκληρων πληθυσμών, ομάδων ή και μειονοτήτων, ακόμη και στον ευρωπαϊκό χώρο. Αμφισβητείται, λοιπόν, το *κεκτημένο* του ευρωπαϊκού συνταγματικού πολιτισμού.